REPUBLIKA E SHQIPERISE

MINISTRIA E FINANCAVE

EKONOMIA DHE BUXHETI

ECONOMY AND BUDGET

SHTATOR - SEPTEMBER

TIRANE, 2004

MINISTRIA E FINANCAVE
DREJTORIA E MAKROEKONOMISE

Raporti Mujor

Shtator 2004

Personi i kontaktit: Luiza JANO
Telefon: ++355 4 258437
E-mail: macro.director@minfin.gov.al

PERMBAJTJA

1. VECORITE KRYESORE.....4

2. TIPARE TË TABELAVE SPECIFIKE.....6

   a. IÇK DHE TREGUES TË TJERË.....8
   b. SEKTORI FISKAL*.....11
   c. SEKTORI I JASHTEM…….13
   d. SEKTORI MONETAR……..14

3. TABELAT MBËSHTETËSE

   a. Indeksi i Çmimeve të Konsumit
   b. Kursi i këmbimit
   c. Buxheti i konsoliduar
   d. Shpenzimet institucionale
   e. Shpenzimet sipas funksionit
   f. Investimet
   g. Të ardhurat sipas burimeve
   h. Të ardhurat sipas klasifikimit ekonomik
   i. Financimi i defiçitit
   j. Mjete valutore neto
   k. Krediti i brendshëm
   l. Oferta e parasë
   m. Depozitat sipas burimeve

*Të dhënat e sektorit fiskal janë të dhëna paraprake
Fiscal sector data are preliminary data.

1. VECORITE KRYESORE :

- **Indeksi i çmimeve te konsumit** ne muajin Shtator 2004, arriti ne 103.31 perqind duke shenuar nje rritje prej 0.1 përqind, pas uljeve te njejta me 0.2 perqind, perkatesisht ne muajt gusht dhe korrik. Norma vjetore e inflacionit ne muajin shtator ishte 2.0 perqind, duke qendruar brenda objektivit te Bankes se Shqiperise, prej 2 - 4 perqind.

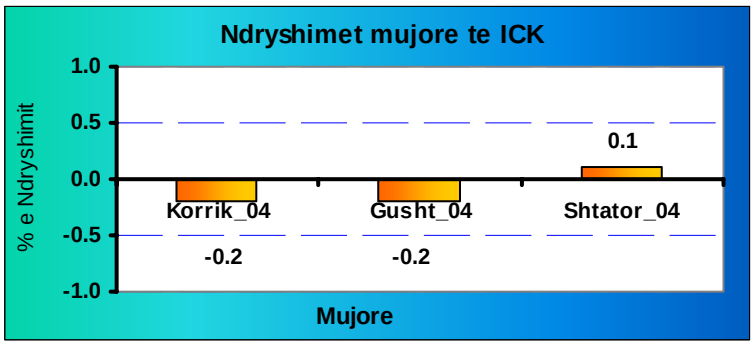

- **Kursi mesatar i kembimit** per muajin Shtator 2004, ishte:

  - 102.42 leke per US Dollar
  - 125.08 leke per Euro

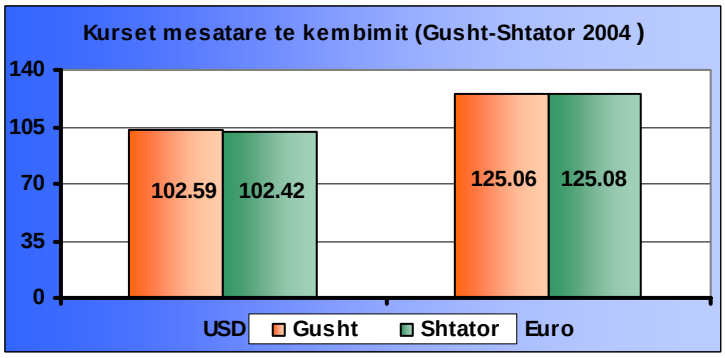

Keto reflekton nje qendrueshmeri te lehte pothuajse ne te njejtet nivele, si kundrejt dollarit amerikan, ashtu edhe kundrej Euros, krahasuar me muajin gusht 2004. Ky fakt eshte edhe reflektim i sjelljes se dy monedhave ne tregjet nderkombetare monetare.

- **Normat e interesit te depozitave** ne leke, kane vazhduar trendin e tyre renes edhe gjate periudhes janar-korrik, te vitit 2004, si pasoje e likuiditetit te tepert ne ekonomi. Renien me te ndjeshme gjate kesaj periudhe e kane patur normat e interesit te depozitave 12-mujore, ne vlere absolute me rreth 1.4 perqind, krahasuar me te njejten periudhe te vitit te kaluar. Gjithashtu, renia ka qene e pranishme edhe per depozitat me afat 6 mujor, 3 mujor dhe 1 muaj.

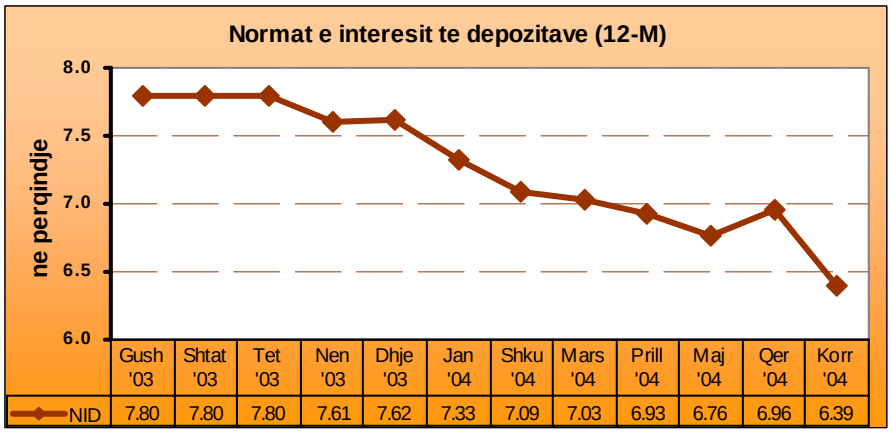

- **Situata buxhetore**

Deri ne fund te muajit Shtator 2004, situata buxhetore, paraqitet si vijon:

1. **Deficiti i pergjithshem** buxhetor arriti ne rreth 18.8 miliarde leke, ose rreth 39 perqind e deficitit buxhetor per vitin 2004.
2. **Te ardhurat** gjithsej arriten ne rreth 132.5 miliarde leke ose rreth 67 perqind e programit vjetor 2004.
3. **Shpenzimet buxhetore** arriten ne rreth 151.3 miliarde leke, ose rreth 61 perqind e totalit te shpenzimeve buxhetore te planifikuara per gjithe vitin 2004.

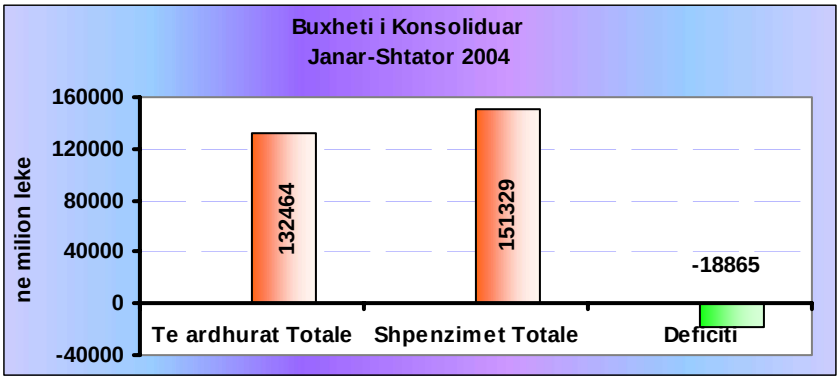

- **Deficiti i pergjithshem** arriti ne 18.8 miliarde leke nga 23.1 miliarde leke te parashikuar per kete periudhe 9-mujore, pra brenda kufijve te parashikuar, duke perballuar ne kete menyre kryerjen e shpenzimeve ne kohen e duhur.

- **Të ardhurat gjithsej** arritën në rreth 67 përqind të parashikimit vjetor. Ato përfshijnë:

  - Mbledhjet e te ardhurave tatimore nga administrata e tatimeve dhe doganave në 71 përqind të programimit vjetor;
  - Kontributet për sigurimet shoqërore prej 70 përqind;
  - Të ardhurat jo-tatimore 53 përqind e buxhetit vjetor; dhe
  - Të ardhurat nga pushteti lokal, 69 përqind e planifikimit vjetor

- Megjithëse shpenzimet totale ishin rreth 61 përqind e buxhetit vjetor, **shpenzimet korrente** arriten ne rreth 130.3 miliardë lekë ose rreth 70 përqind e programimit vjetor, pjesërisht si rezultat i shpenzimeve të larta në pagesat e interesit me rreth 74.2 perqind te buxhetit vjetor, te shpenzimeve per sigurimet shoqerore me rreth 73.9 përqind e buxhetit vjetor dhe i shpenzimeve të larta operative dhe te mirembajtjes me rreth 73.1 perqind e buxhetit vjetor

- **Bilanci i pagesave**

Per muajin **Qershor** te vitit 2004 rezultoi me nje defiçit te pergjithshem prej 0.4 milion $. Kjo ishte rezultat i nje:

  - defiçiti te Llogarise Korente, prej 37 milion $;
  - suficiti te Llogarise se Kapitalit, prej 10.9 milion $;
  - sufiçiti te Llogarise Financiare, prej 21.3 milion $;
  - bilanci pozitiv ne “Gabime dhe Harresa neto“ prej 4.4 milion $.

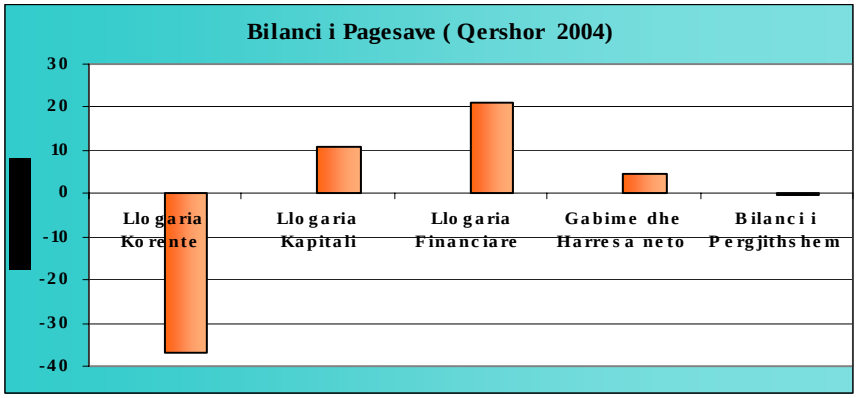

- Komponentet kyc te defiçitit te **Llogarise Korente** prej 37 milion $ ishin nje:

  - bilanc tregtar negativ prej 135 milion $;
  - sufiçt prej 18 milion $ ne bilancin e sherbimeve ;
  - suficit prej 10.5 milion $ ne bilancin e te ardhurave ;
  - suficit prej 69.5 milion $ ne transfertat/ te ardhurat nga emigrantet.

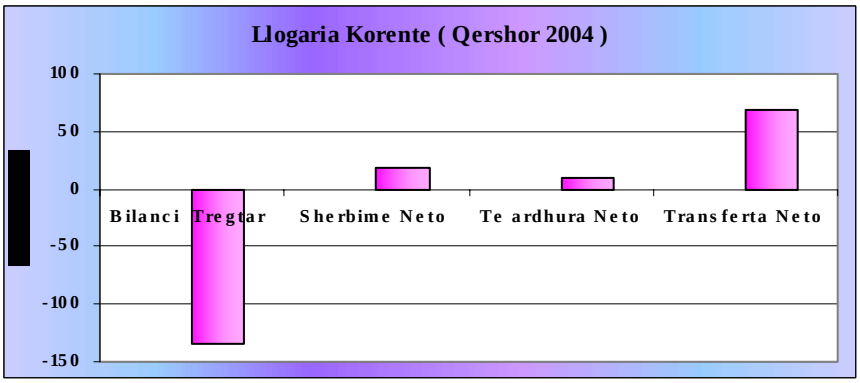

Në baze kumulative, në fund të 6-mujorit te pare 2004, bilanci i pagesave rezultoi me sufiçit të përgjithshëm, prej 132.3 milionë $.
Komponentët kyç ishin:

  - defiçiti prej 208.3 milionë $, në llogarinë korrente,
  - sufiçiti prej 59.8 milionë $ ne llogarine kapitale,
  - suficiti prej 206.8 milionë $ në llogarinë financiare,
  - bilanc pozitiv i gabimeve dhe harresave neto prej 74.1 milionë $.

- **Oferta totale e parasë**, e matur nga M3 arriti në 470 miliardë lekë në fund të muajit Korrik, duke shenuar një rritje me rreth 9 perqind ne krahasim me te njejten periudhe te vitit te kaluar.

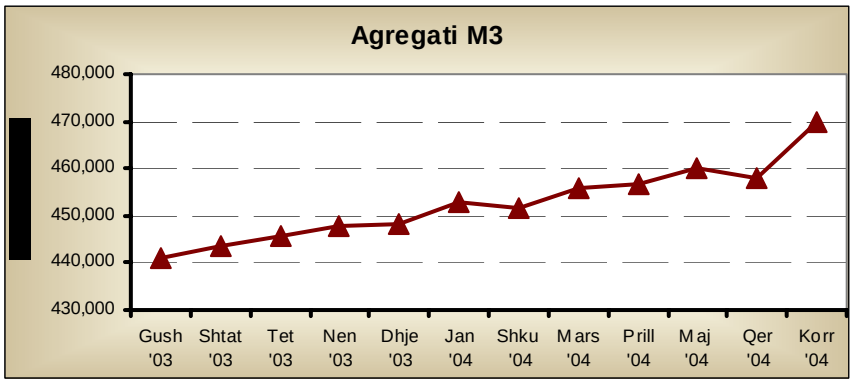

- Rritja u reflektua në rritjen e **depozitave me afat** ne leke me rreth 9 perqind, depozitave ne valute me rreth 14 perqind, depozitave pa afat ne leke me rreth 19 perqind dhe rritje te parase jashte sistemit me rreth 3 perqind, krahasuar me nje vit me pare.

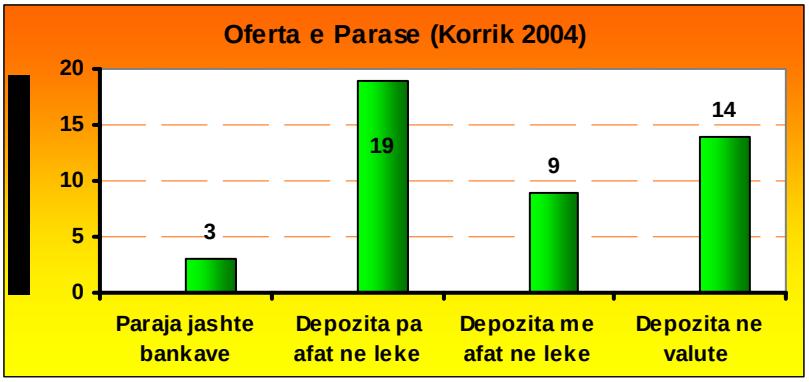

2. TIPARE TE TABELAVE SPECIFIKE:

a. Indeksi i Çmimeve te Konsumit dhe tregues të tjerë:

Indeksi i Çmimeve te Konsumit

Indeksi i Cmimeve te Konsumit gjate muajit shtator shenoi nje rritje prej 0.1 perqind, pas uljeve me 0.2 perqind perkatesisht ne muajin gusht dhe korrik. Ndryshimet respektive ne te njejtet muaj nje vit me pare ishin 0.7 perqind, 0.2 perqind, dhe -0.4 perqind.

Rritja e indeksit te çmimeve te konsumit ne muajin Shtator 2004 prej 0.1 perqind eshte kryesisht rezultat i rritjes se indeksit te grupit "Sherbim arsimor", me 3.4 perqind. Brenda ketij grupi mund te permendet rritjen e pagesave per shkollat e mesme prej 12.5 perqind, si dhe rritjen e pagesave per mesimin e gjuheve te huaja prej 2.9 perqind. Rritje te lehte ka pesuar edhe grupi "Hotele, kafene dhe restorante" me 0.2 perqind. Disa grupe te tjera kane pesuar ulje, si grupi "Transport" me -0.3 perqind, "Veshje e kepuce" me -0.1 perqind etj.

Ne muajin shtator, norma vjetore e inflacionit u ul ne 2.0 perqind, duke qendruar brenda objektivit te Bankes se Shqiperise.

Rritjet me te medha vjetore verehen ne grupet "Komunikimi" prej 15.6 perqind, "Sherbimi arsimor" prej 11.3 per qind, "Qera,uje lende djegese dhe energji" me 10.4 perqind.
Ndersa uljet me te medha vjetore verehen ne grupet "Veshje dhe kepuce" me -1.9 me perqind dhe "Ushqime pije joalkolike" me -2.9 perqind.

Ndryshimet vjetore te indeksit te çmimeve te konsumit, ne perqindje, per vitet 2003 dhe 2004 paraqiten ne tabelen e meposhtme

	Jan.	Shku.	Mars	Prill	Maj	Qer	Korr	Gush	Shtat	Tet	Nen	Dhj.
2004	3.3	4.4	4.0	3.2	2.6	2.9	3.1	2.7	2.0			
2003	0.0	1.1	1.4	2.3	2.8	2.6	3.0	3.0	2.7	2.9	3.4	3.3

këmbimit

ntator vihet re nje vleresim i monedhes shqiptare kundrejt te dy sore, Euros dhe dollarit amerikan perkatesisht ne masen 1.9 perqind dhe **ndrejt fillimit te muajit**.

kembimit te lekut me dollarin amerikan, pesoi nje renie te lehte ne muajin ritjeje ne muajin gusht. Ne fund te muajit shtator 2004, ky kurs kembimi 22 Lek/USD, krahasuar me mesataren mujore prej 102.42 Lek/USD.

kembimit per Euron arriti ne 125.08 Lek/Euro, ne muajin shtator, duke jse i pandryshuar, krahasuar me mesataren prej 125.06 te arritiur ne ersa ne fund te muajit shtator, nje Euro u kembye me 124.8 Leke.

tator 2004 vihet re nje qendrueshmeri mesatare e monedhes shqiptare edhave kryesore. Kursi mesatar i kembimit te lekut me dollarin u ul nga ne gusht, ne 102.42 Lek/USD ne muajin shtator, ndersa kursi mesatar i t me Euron u rrit nga 125.06 Lek/Euro ne 125.08 Lek/Euro ne shtator.

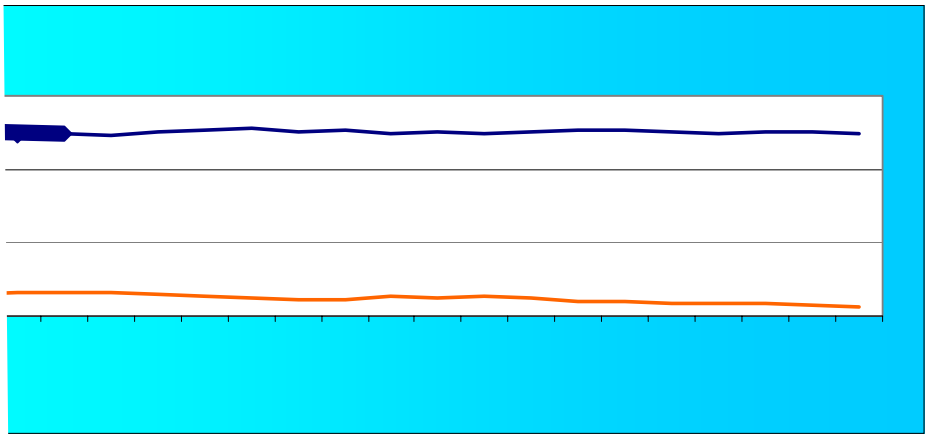

muajin maj te vitit te kaluar rezulton qe monedha shqiptare, eshte m ndaj dollarit amerikan, ne masen 15.1 perqind dhe eshte vleresuar ne l kundrejt monedhes europiane.

rind,
esi
n

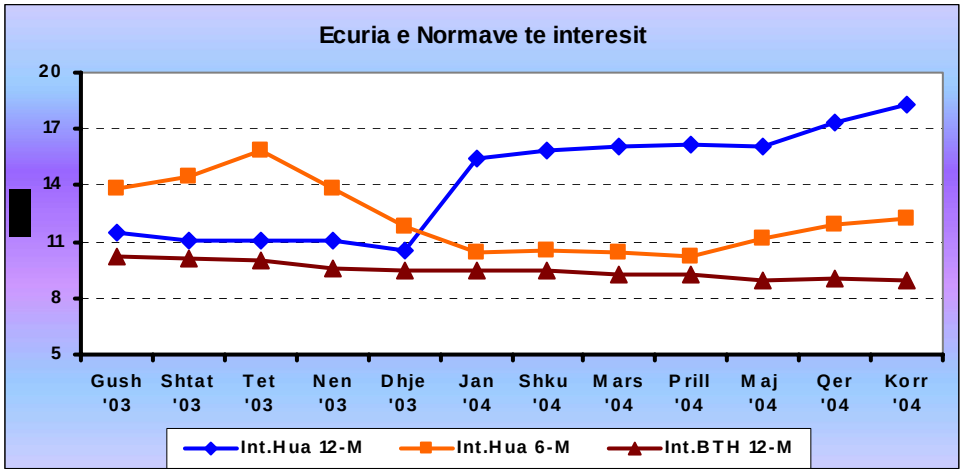

Gjate muajit korrik normat e interesit te Bonove të Thesarit rezultojne me renie. Keshtu ato me maturim 12 mujor u ulen ne 8.98 perqind nga 9.05 përqind qe ishte gjate muajit Qershor, ndersa interesat e bonove te thesarit 6 mujore u ulen nga 8.97 perqind ne 8.1 perqind.

b. Sektori Fiskal

Buxheti i Konsoliduar

Ne fund te muajit Shtator, jane mbledhur rreth 132,5 miliarde leke te ardhura, perkundrejt shpenzimeve te pergjithshme prej 151,3 miliarde leke, qe perfshijne 130,3 miliarde leke ne shpenzime korente dhe 21,0 miliarde leke shpenzime kapitale.

Si rrjedhim, deficiti ishte ne nivelin e 18,9 miliarde leke.

Mbledhja e te ardhurave perben rreth 67% te te ardhurave buxhetore per vitin 2004, ndersa shpenzimet perbejne 61% te buxhetit te planifikuar. Shpenzimet korente jane rreth 70% e planifikimit vjetor, ndersa shpenzimet kapitale jane rreth 38 perqind e ketij planifikimi.
Nga te ardhurat gjithsej, pjesa e te ardhurave te mbledhura nga Drejtoria e Pergjithshme te Tatimeve dhe Doganave eshte rreth 88,9 miliarde leke (ose rreth 71% e te ardhurave vjetore te planifikuara), te ardhurat e mbledhura nga pushteti vendor 7,8 miliarde leke (69% e te ardhurave vjetore te planifikuara), kontributet e sigurimeve shoqerore dhe shendetesore 23,6 miliarde leke (70% e te ardhurave vjetore te planifikuara), dhe te ardhurat jo-tatimore ne nivelin e 11 miliarde leke (53% e te ardhurave vjetore te planifikuara).

Nga totali i shpenzimeve korente prej 130,3 miliarde leke, 34,4 miliarde leke (26.4 %) eshte shpenzuar per personelin, 23,1 miliarde leke (17.7%) per interesat, 16,3 miliarde leke (12.5%) per shpenzime operative dhe mirembajtje, 3,2 miliarde leke (2.5%) per subvencione, 36,6 miliarde leke (28.1%) per shpenzimet e sigurimeve shoqerore dhe 16,7 miliarde leke (12.8%) per shpenzimet e qeverisjes vendore dhe shpenzimet e tjera.

Keto perfaqesojne 67% (shpenzime personeli), 74% (shpenzime per interesat), 73% (shpenzime operative dhe te mirembajtjes), 77% (subvencione), 74% (sigurimet shoqerore), 58% dhe 66% (per shpenzimet e qeverisjes vendore dhe shpenzimet e tjera) perkundrejt buxhetit te planifikuar vjetor.

Shpenzimet kapitale arriten ne rreth 21,0 miliarde leke nga te cilat 66.3 % financim i brendshem, dhe 33.7 % financim i huaj.

Shpenzimet kapitale me financim te brendshem llogariten per kete periudhe ne rreth 45% te buxhetit te parashikuar vjetor, ndersa financimi i huaj eshte vetem 30%.

Deficiti prej 18,9 miliarde leke eshte i barabarte me 39% te deficitit buxhetor per 2004.

Të ardhurat sipas Burimeve / Klasifikimit Ekonomik

Te ardhurat gjithsej arriten në fund të muajit Shtator 2004 ne rreth 132.5 miliardë lekë, nga të cilat të ardhurat tatimore ne rreth 120.3 miliardë, grantet 1.2 miliarde dhe të ardhurat jo-tatimore ne rreth 11.0 miliardë;

Nga totali i të ardhurave tatimore, rreth 88.9 miliardë lekë janë mbledhur nga administrata e doganave dhe e tatimeve, 7.8 miliardë lekë të ardhura nga pushteti lokal dhe 23.6 miliarde leke nga kontributet e sigurimeve shoqerore dhe shendetesore;

Nga të ardhurat totale të mbledhura deri në fund të Shtatorit:

- TVSH përbënte 41.5 miliardë lekë
- Tatimi mbi fitimin 11.7 miliardë lekë
- Taksa doganore 9.8 miliardë lekë
- Taksat nacionale 8.0 miliardë lekë
- Akcizat 11.6 miliardë lekë
- Transferim fitimi nga Banka e Shqipërisë 3.5 miliardë lekë;

Financimi i Defiçitit

Defiçiti prej 18.8 miliardë lekë, ne fund te Shtatorit 2004, ishte 79 përqind me financim të brendshëm dhe 21 përqind me financim të huaj. Te ardhurat nga privatizimi dhe emetimi i bonove të thesarit ishte mjeti kryesor i financimit të brendshëm, ndersa per financimin e huaj ishin huatë afat gjata.

c. Sektori i Jashtëm

Bilanci i Pagesave

Tiparet kryesore të bilancit të pagesave për muajin Qershor ishin:

Nje defiçit i pergjithshem prej 0.4 milion $. Kjo ishte rezultat i nje:

- defiçiti te Llogarise Korente, prej 37 milion $;
- suficit te Llogarise Kapitale, prej 10.9 milion $;
- sufiçit te Llogarise Financiare, prej 21.3 milion $;
- bilanci pozitiv ne Gabime dhe Harresa neto“ prej 4.4 milion $.

Asetet rezervë u rriten me 2 $ milionë;

Komponentet kyc te defiçitit te Llogarise Korente prej 37 milion $ ishin nje:

- bilanc tregtar negativ prej 135 milion $;
- sufiçit prej 18 milion $ ne bilancin e sherbimeve ;
- suficit prej 10.5 milion $ ne bilancin e te ardhurave ;
- suficit prej 69.5 milion $ ne levizjet e transfertave dhe dergesave.

Zërat kryesorë në flukset pozitive në llogarinë kapitale dhe llogarine financiare përfshijnë:

- flukset pozitive të investimeve direkte prej $20 milionë,
- flukset të investimeve në investimet fizike prej $0 milionë
- flukset pozitive të kapitaleve të tjera prej $1.3 milionë.

d. Sektori Monetar

Mjetet Valutore Neto te sistemit bankar

Gjate shtatemujorit te 2004, sistemi bankar ka shenuar rritje te mjeteve valutore neto, me rreth 202 milione dollare krahasuar me fundin e vitit 2003.

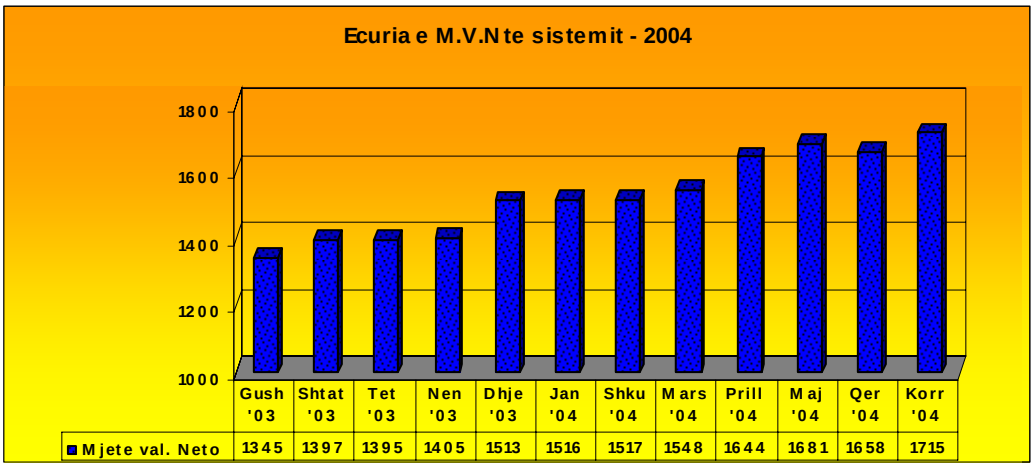

Kjo rritje ka ardhur si pasoje e rritjes se mjeteve valutore neto te bankave te nivelit te dyte me rreth 59.5 milione usd, nderkohe qe mjetet valutore neto te B.Sh. jane rritur me 142.5 milione dollare, rritje e cila ka ardhur kryesisht nga privatizimi i B.K. si edhe nga nderhyja ne tregun valutor te B.Sh. nepermjet operacioneve te tregut te hapur.

Kredia per ekonomine

Teprica e kredise per ekonomine ne fund te muajit korrik 2004 arriti ne rreth 60 miliard leke, duke u rritur me rreth 13.3 miliarde leke ose rreth 28 perqind krahasuar me te njejten periudhe te vitit te kaluar.

Ecuria e kredise per ekonomine ka manifestuar nje rritje prej rreth 3.2 miliard leke ose 5.6 perqind krahasuar me muajin parardhes, duke perbere edhe rritjen me te madhe mujore. Rritja e tepricës së kredisë gjatë vitit 2004 arriti në 9.3 miliardë lekë.

Nga struktura e tepricës së kredisë sipas afateve vërehet rritja e peshës së kredive afatmesme dhe afatgjata. Në fund të muajit korrik, teprica e kredisë afatmesme dhe afatgjatë përbënte 64.4 përqind të tepricës së kredisë gjithsej. Teprica e kredisë sipas monedhave vazhdon të mbizotërohet nga kredia në valutë, duke perbere 84 perqind te totalit te treprices se kredise. Kredia per qeverine ka ardhur duke rene ne masen rreth 2 perqind krahasuar me fundin e vitit 2003.

Oferta e Parasë

Oferta e parasë (e matur me M3), kapi shifren rreth 470 miliardë lekë në fund të muajit Korrik duke shenuar nje rritje prej 2.6 perqind krahasuar me nje muaj me pare, ndersa rritja vjetore e ketij treguesi ishte 8.6 perqind. Kontributin kryesor në këtë rritje e ka dhënë oferta monetare në lekë, e cila ka reflektuar ecurinë pozitive të kërkesës së qeverisë për financim, rritjen e kredisë për ekonominë si dhe injektimin e parasë nëpërmjet ndërhyrjeve të Bankës së Shqipërisë në tregun valutor. Keto faktorë kane ndikuar ne nje rritjen e konsiderueshme të parasë jashtë bankave, me rreth 5 perqind krahasuar me nje muaj me pare.

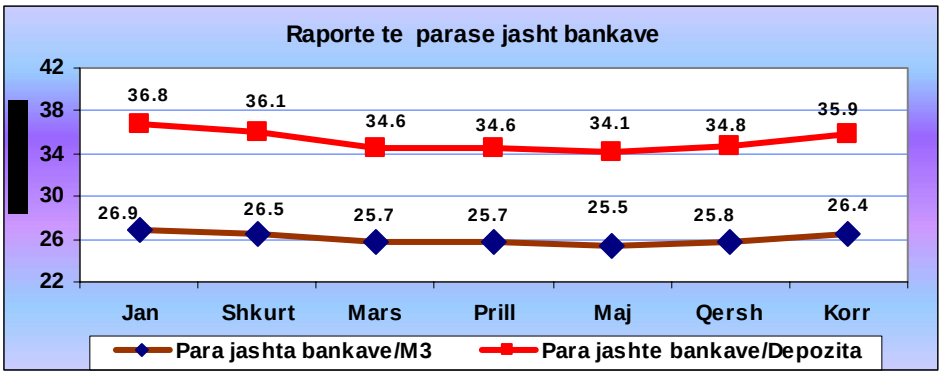

Tendenca rritese e raportit te parase jashte bankave ndaj ofertes monetare, ashtu sikurse muaji i kaluar ka vazhduar edhe gjate muajit korrik. Ky raport ne muajin korrik kapi shifren 26.4 perqind, duke qene 0.5 pike perqindje me ulet krahasuar me fillimin e vitit, dhe 0.6 pike perqindje krahasuar me nje muaj me pare. Raporti i parase jashte bankave me depozitat ne muajin korrik arriti shifren 35.9 perqind, duke shenuar nje rritje prej 1.1 perqind krahasuar me muajin e kaluar.

Depozitat ne leke si perberesi kryesor i ofertes monetare, kane pesuar nje rritje vjetore prej 9.7 perqind, ose rreth 0.8 perqind krahasuar me nje muaj me pare. Megjithate, norma vjetore e rritjes se tyre, ashtu si edhe ne muajin qershor, ka pesuar renie edhe gjate muajit korrik, krahasuar nga 13-17 perqind perind rritje rezultuar gjate periudhes janar-maj 2004.

Depozitat në valutë, kanë shfaqur një rritje më të larte mujore, prej 3.9 për qind. Ecuria e depozitave ne valute eshte ndikuar ne nje mase te madhe nga zhvillimet ne kursin e kembimit, me prirjen historike të depozitave në këtë muaj. Rritja e ofertës së valutës së huaj gjatë sezonit turistik, ka ndikuar drejpersedrejti rritjen e depozitave në valutë. Niveli i depozitave ne valute pesoi rritje te konsiderueshme vjetore, perkatesisht, 13 perqind dhe 14 perqind ne muajt qershor dhe korrik.

Depozitat sipas Burimeve

Kjo tabelë tregon përbërjen e depozitave te cilat kontribuojnë në përkufizimet e ndryshme të ofertës së parasë (Tabela 14) sipas llojit të depozituesve.

Një shqyrtim i tabelës tregon se gjate shtatemujorit 2004:

- Sektori privat ishte burim i rëndësishëm i depozitave pa afat ne leke (rreth 43.3 perqind) ndjekur nga ndermarjet jofinanciare publike (rreth 24.7 perqind).

- Sektori privat si edhe individidet ishin gjithashtu burimi me i rëndësishëm i depozitave pa afat në monedhe të huaj, perkatesisht me rreth 44 perqind dhe 43.3 perqind, me nje diference midis tyre per muajin Qershor vetem prej 0.7 pike perqindjeje.

- Familjarët ishin dukshëm burimi me i rëndësishëm i depozitave me afat në lekë (96.2 përqind e totalit) dhe depozitave me afat në monedhe të huaj (me 92.7 përqind e totalit te depozitave;

- Në përgjithësi, familjarët përbëjnë pjesën më të madhe (rreth 83.9 përqind) të depozitave totale prej 345 miliardë lekësh ne muajin korrik 2004. Ata ndiqen nga sektori privat (10.4 përqind), ndërrmarjet publike jo-financiare (4.5 përqind) dhe autoritetet lokale (0.8 përqind). Institucionet financiare kontribuan me 0.4 për qind ne totalin e depozitave.

- Gjatë muajit Korrik 2004, krahasuar me nje muaj me pare, niveli i përgjithshëm i depozitave u rrit me 5.8 miliardë lekë, si rezultat i rritjes se depozitave me afat në lekë (0.9 miliardë lekë), depozitave pa afat ne monedhe te huaj (0.9 miliarde leke), depozitave pa afat ne leke (0.8miliarde leke) dhe rritja e depozitave me afat ne valute (3.2 miliarde leke).

- Depozitat pa afat ne valute te familjareve pesuan nje rritje prej 0.87 miliarde leke, ndersa depozitat me afat ne valute te familjareve gjate muajit korrik u rriten me rreth 3.1 miliarde leke

Ne menyre grafike, kontributi i sektoreve ndaj totalit te depozitave paraqitet:

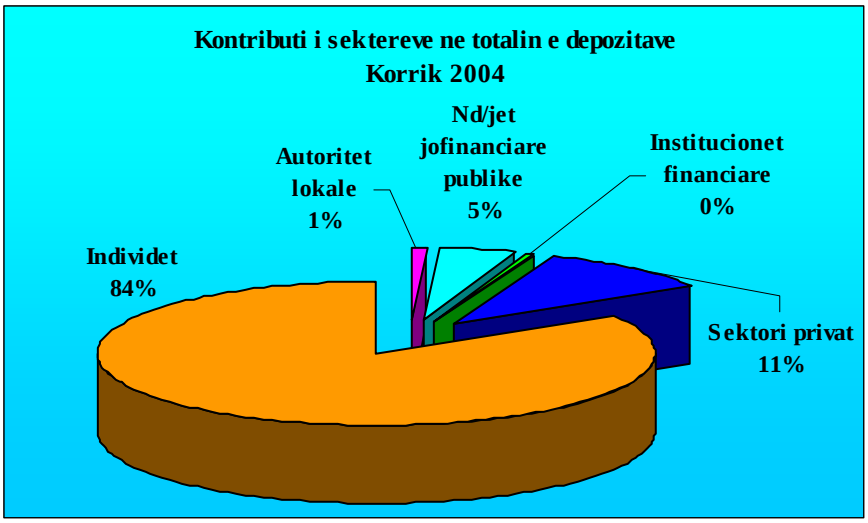
Kontributi i sektereve ne totalin e depozitave
Korrik 2004
Nd/jet jofinanciare publike 5%
Autoritet lokale 1%
Institucionet financiare 0%
Individet 84%
Sektori privat 11%